

International Refereed Journal

Karaelmas Journal of Educational Sciences

Journal Homepage: ebd.beun.edu.tr

Investigation of the Psychological Symptoms of University Students¹

Okan BİLGİN², Murat İNCE³, Özgür Murat ÇOLAKOĞLU⁴

Received: 17 April 2020, Accepted: 01 May 2020

ABSTRACT

Psychological symptoms are defined as symptoms that adversely affect the mental health of the individual and are used to diagnose mental illnesses. The aim of this study is to investigate the psychological symptom levels of students studying in Ereğli Faculty of Education at Zonguldak Bulent Ecevit University. The research was designed with survey model. In this context, data were collected from 1404 students in the fall semester of 2019-2020. The Brief Symptom Inventory (BSI), whose validity and reliability analyzes were performed by Şahin and Durak (1994), were used as data collection tools. Data collected were analyzed descriptively using frequency and percentage in order to determine the psychological symptoms of the students. According to findings; It was seen that students had 262 in anxiety, 503 in depression, 259 in negative self-dimension, 222 in somatization dimension, 437 in hostility dimension, and 315 in general symptom dimension. Female students had a high and very high level of psychological symptoms than male students. It was determined that the group with the highest psychological symptom was 2nd year students. As the department, the highest average group was found to be students studying in the Turkish Language Teaching Department.

Keywords: Psychological symptoms, University students, Brief Symptom Inventory.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose and Significance

Psychological symptoms affect the mental health of the individual negatively and are used to diagnose mental illnesses. These symptoms reduce the quality of life of the individual. Negative environmental conditions and adaptation problems force individuals from time to time. Psychological symptoms mostly appear during periods when the individual experiences stress and anxiety. Starting university education can also be perceived by students as anxious and stressful. It can be said that this situation may increase the psychological symptoms of the students and cause them to experience mental problems. Therefore, it can be considered that it is important to identify the psychological symptoms of students studying at the university early and to carry out studies to prevent problems before they grow with the necessary interventions or directions.

The aim of this study is to investigate the psychological symptom levels of students studying in Ereğli Faculty of Education at Zonguldak Bulent Ecevit University. The following research questions were formulated for the purpose of investigation;

1. What is the level of general psychological symptoms of students?

¹ This study is derived from the Scientific Research Project numbered "2018-19959079-01" conducted at Zonguldak Bulent Ecevit University.

² Assist. Prof. Dr., Zonguldak Bulent Ecevit University, Ereğli Faculty of Education, bilgin.okan@gmail.com

³ Assist. Prof. Dr., Zonguldak Bulent Ecevit University, Ereğli Faculty of Education, muratince20@hotmail.com

⁴ Assist. Prof. Dr., Zonguldak Bulent Ecevit University, Ereğli Faculty of Education, omuratcolakoglu@beun.edu.tr

2. What is the level of somatization, depression, anxiety, hostility and negative self-level of students, which are the sub-scales of psychological symptoms?
3. What is the general psychological symptom levels of students according to gender?
4. What is the level of general psychological symptom levels of the students according to their grades?
5. What is the general psychological symptom levels of students according to the their departments?

Methods

The study group of the research consisted of 1404 students studying in Eregli Faculty of Education. 994 (71%) of the participants were female students and 410 (29%) were male students. Regarding the grade levels, 375 (27%) of the participants were first year, 339 (24%) were second year, 359 (25%) were third year and 331 (24%) were students in fourth year. The data were collected from students studying in the fall semester of 2019-2020. The inventory was collected face-to-face from students studying at all years of seven departments (Psychological Counseling and Guidance, Preschool Teaching, Turkish Language Teaching, Special Education Teaching, Social Studies Teaching, Primary School Teaching, Primary School Mathematics Teaching).

Brief Symptom Inventory (BSI) was used to determine the psychological symptoms of university students. Data collected were analyzed descriptively using frequency and percentage in order to determine the psychological symptoms of the students.

Results

In the study, the following results were revealed:

- Considering the general psychological symptom levels; 40 of the students had very high level, 275 had high level and 1089 had normal level psychological symptoms.
- In the anxiety sub-dimension, 37 of the students showed very high levels, 225 of them indicated high levels, and 1142 indicated normal psychological symptoms.
- In the depression sub-dimension, 115 of the students showed psychological symptoms at a very high level, 388 at a high level and 901 at a normal level.
- In the negative self-dimension, 50 of the students showed psychological symptoms at a very high level, 209 at a high level and 1145 at a normal level.
- In the somatization sub-dimension, 38 of the students showed very high level, 184 high level and 1182 normal level psychological symptoms.
- In the sub-dimension of hostility, 95 of the students showed psychological symptoms at a very high level, 342 of them at a high level and 967 of them at a normal level.
- While 23.4% of female students showed psychological symptoms, this rate was found to be 20% among male students. The class with the highest psychological symptom average according to grade level was 2nd year students with 26.5%. When the department was analyzed, it was determined that the Turkish Language Teaching Department was in the first place with 26.2% psychological symptoms.

Discussion and Conclusions

When the level of students in terms of their scores from psychological symptoms is evaluated, it can be said that students who have high and very high levels need psychological support. From this point of view, it was determined that approximately 23% of the students taking part in the study need psychological support. Considering the depression sub-dimension, this rate increased up to 36%. As a result of this research, it was determined that the psychological symptom most experienced by university students was depression. In a study of university students in 15 European countries, prevalence of depressive symptoms was found to be 32% (Allgöwer et al. 2001). In another study conducted on university students, the prevalence of depressive symptoms in Medical Faculty students was 35.2%, 26.0% in Nursing High School students and 34.7% in the whole student group (Doğan et al. 1994). It can be said that the findings in the literature are in line with the findings of this study.

According to these results, the importance of meeting the necessary psychological needs of the students by the experts was once again revealed. In this context, it is possible to say that the studies to be carried out within the Psychological Counseling and Guidance Center of the universities have brought awareness to the students about their psychological status, and the necessity of providing necessary psychological help and orientation services.

Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Belirtilerinin İncelenmesi¹

Okan BİLGİN², Murat İNCE³, Özgür Murat ÇOLAKOĞLU⁴

Başvuru Tarihi: 17 Nisan 2020, **Kabul Tarihi:** 01 Mayıs 2020

ÖZET

Psikolojik belirtiler, bireyin ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyen ve ruhsal hastalıkların teşhisine yarayan belirtiler olarak tanımlanır. Bu çalışmanın amacı Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik belirti düzeylerinin incelenmesidir. Araştırma betimsel bir çalışmadır. Bu kapsamda veriler 2019-2020 güz döneminde Ereğli Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 1404 öğrenciden toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak, geçerlik ve güvenilirlik analizleri Şahin ve Durak (1994) tarafından yapılan Kısa Semptom Envanteri (KSE) kullanılmıştır. Öğrencilerin psikolojik belirtilerini belirleyebilmek için toplanan veriler frekans ve yüzde kullanılarak betimsel olarak analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre; anksiyete boyutunda 262, depresyon boyutunda 503, olumsuz benlik boyutunda 259, somatizasyon boyutunda 222, hostilete boyutunda 437 ve genel belirti boyutunda ise 315 öğrencinin yüksek ve çok yüksek düzeyde psikolojik belirti yaşadığı görülmektedir. Kadın öğrencilerin yüksek ve çok yüksek düzeyde psikolojik belirti gösterme oranı erkek öğrencilerden daha yüksektir. Öğrenim görülen sınıf düzeyinde ise en yüksek psikolojik belirti gösteren grubun 2. sınıf öğrencileri olduğu tespit edilmiştir. Öğrenim görülen bölüm olarak ise, en yüksek ortalamaya sahip grubun Türkçe Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrenciler olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Belirtiler, Üniversite Öğrencileri, Kısa Semptom Envanteri.

1. Giriş

Değişen ve gelişen dünya bireylerin duygu ve düşüncelerini, olaylara bakış açılarını ve ruh sağlıklarını olumlu ya da olumsuz şekilde etkilemektedir. Bireyin psikolojik bütünlüğünü koruması olarak ifade edilen ruh sağlığı, aynı zamanda bireyin kendisiyle ve çevresiyle barışık ve uyumlu olması şeklinde de tanımlanabilir (Taş, 2018). Bireyin ruh sağlığının bozulması onun hayat standartlarını düşürerek ileride telafisi zor sıkıntılar yaşamasına neden olabilir. Ruh sağlığı, psikolojik belirtiler ile kendini gösterir. Yaşamın kalitesini düşüren ve çeşitli bedensel, ruhsal ve davranışsal belirtiler ile ortaya çıkan her durum psikolojik belirti olarak ele alınabilir (Yurdakul, 1999). Psikolojik belirtiler, bireyin ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyen ve ruhsal hastalıkların teşhisine yarayan belirtilerdir (Kerimova, 2000). Bu belirtilerin erken dönemde teşhis edilmesi ve yapılacak doğru yönlendirmeler birey için çok önemlidir. Yapılan araştırmalar Türkiye'de tedavi gerektirecek kadar ruhsal sorunu olanların %20 ve kesin ruhsal bozukluğu olanların ise %5-10 dolaylarında olduğunu göstermektedir (Başa, 2011).

Olumsuz çevresel koşullar ve uyum sorunları bireyleri zaman zaman zorlamaktadır. Psikolojik belirtiler daha çok bireyin stres ve kaygı yaşadığı dönemlerde ortaya çıkmaktadırlar. Dyson ve Renk (2006)'e göre üniversite eğitimine başlamanın öğrenciler tarafından kaygı ve stres verici olarak algılandığı zamanlar olmaktadır. Doğan (2006)'a göre de üniversite yaşamı öğrenciler için stres ve kaygı yaratan bir ortam niteliği taşımaktadır. Üniversitenin özellikle ilk yıllarında, ailesinden ayrılan ve bağımsız işlevde bulunmaya başlayan öğrenciler yeni şehre ve hayat şartlarına uyum göstermekte zorlanmaktadırlar. Bu durumun öğrencilerin psikolojik belirtilerini artırarak ruhsal problemler yaşamalarına neden olabileceği söylenebilir. Bundan dolayı, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin psikolojik belirtilerinin erkenden tespit edilerek gerekli müdahale veya yönlendirmeler ile sorunların büyümeden önlenmesi noktasında çalışmaların yapılmasının önemli olduğu düşünülebilir.

Yapılan literatür taramasında üniversite öğrencilerinin psikolojik belirtilerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisini inceleyen çalışmalara rastlanmaktadır. Deniz, Avşaroğlu ve Hamarta (2004), Selçuk Üniversitesi Öğrenci Psikolojik Danışma Servisine başvuran öğrencilerin psikolojik belirti düzeylerini belirlemek amacıyla bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Araştırma sonuçlarında, kız öğrencilerde somatik, anksiyete,

¹ Bu çalışma Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde gerçekleştirilen "2018-19959079-01" numaralı Bilimsel Araştırma Projesi (BAP)'inden türetilmiştir.

²Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, bilgin.okan@gmail.com

³Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, muratince20@hotmail.com

⁴Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, omuratcolakoglu@beun.e du.tr

obsesyon ve depresyon belirtileri erkek öğrencilerden yüksek çıkarken, erkeklerde ise paranoid ve öfke belirtileri puan ortalamaları kızlardan yüksek bulunmuştur. Alver, Dilekmen ve Ada (2010), psikolojik belirtileri; bazı öznel algılamalara göre incelemişlerdir. Araştırma sonucunda psikolojik belirtileri düşük olanların mutluluk algıları, beklentilerini gerçekleştirme algıları ve gelecekte umutlu olma algılarının daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Yeşilyaprak (2002) yaptığı çalışma sonucunda, üniversiteye devam eden gençlerin devam etmeyenlere göre psikolojik belirtilerinin daha düşük olduğu sonucuna varmıştır. Mükemmeliyetçilik ile psikolojik belirtiler arasında ki ilişkinin incelendiği araştırma sonucunda psikolojik belirtileri en yüksek olan grubun uyumsuz mükemmeliyetçiler olduğu sonucuna varılmıştır (Sapmaz, 2006). Diğer bir çalışmada mükemmeliyetçilik ile psikolojik belirtiler arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Benk, 2006). Başa (2011) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin psikolojik belirtileri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, problem çözme becerileri arttıkça psikolojik belirtilerin azaldığı sonucu bulunmuştur. Savcı (2013) araştırması sonucunda; ikamet edilen yer, ailedeki birey sayısı, baba eğitim düzeyi, algılanan sosyo ekonomik düzey, anne babaların kendileri ile ilgilenme durumu, ilköğretimde kalınan yer ile psikolojik belirtiler arasında anlamlı bir farklılık bulunduğunu belirtmiştir. Özdemir (2013) de yapmış olduğu çalışma sonucunda, ailesi ile birlikte yaşayan ve ailesinden ayrı yaşayan üniversite öğrencilerinin psikolojik belirtilerinin farklılaştığını belirtmiştir. Buna göre ailesinden ayrı yaşayan öğrencilerin psikolojik belirti düzeyleri daha yüksektir. Literatürde elde edilen bulgular ile birlikte başarılı bir üniversitenin psikolojik açıdan sağlıklı öğrencilerden oluşabileceği düşüncesiyle öğrencilerin psikolojik sorunları konusunda farkındalık kazanmalarının, onların hem okul hayatında hem de özel hayatlarında daha mutlu ve başarılı olmalarını sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin genel ruh sağlığı ile ilgili profilin ortaya çıkması sonucunda, bu durumun yetkili kurum ve kişilerce gerekli çalışmaların yapılmasına zemin hazırlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma ile Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik belirti düzeylerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç kapsamında oluşturulan alt amaçlar şu şekildedir;

- Öğrencilerin genel psikolojik belirti düzeyleri ne düzeydedir?
- Öğrencilerin psikolojik belirtilerin alt ölçekleri olan somatizasyon, depresyon, anksiyete, hostilite ve olumsuz benlik düzeyleri ne seviyededir?
- Öğrencilerin genel psikolojik belirti düzeyleri cinsiyete göre ne düzeydedir?
- Öğrencilerin genel psikolojik belirti düzeyleri sınıf kademesine göre ne düzeydedir?
- Öğrencilerin genel psikolojik belirti düzeyleri öğrenim görülen bölüme göre ne düzeydedir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin psikolojik belirtileri, betimsel olarak belirlenmeye çalışılmıştır.

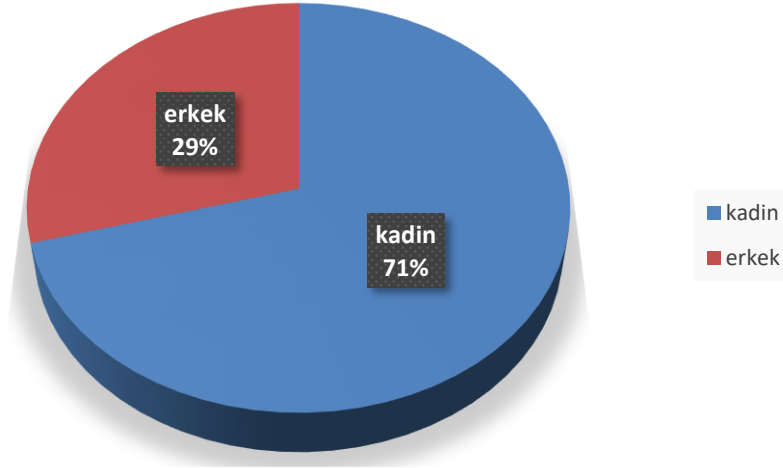
2.2. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin psikolojik belirtilerini belirleyebilmek için Kısa Semptom Envanteri (KSE) kullanılmıştır. Derogatis (1992) tarafından geliştirilen ölçeğin, geçerlik ve güvenilirlik analizleri Şahin ve Durak (1994) tarafından yapılmıştır. Envanter toplam 53 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Geçerlik analizleri kapsamında oluşan alt boyutlar sırasıyla Anksiyete (13 madde), Depresyon (12 madde), Olumsuz benlik (12 madde), Somatizasyon (9 madde) ve Hostilite'den (7madde) oluşmaktadır. Güvenirlik analizleri kapsamında alt boyutlara ilişkin Cronbach alpha katsayıları depresyon alt boyutu için .88; anksiyete alt boyutu için .87; olumsuz benlik alt boyutu için .87; somatizasyon alt boyutu için .75 ve son olarak hostilite alt boyutu için .76 olarak bulunmuştur. Bireylerin son 1 ay içinde yaşadıkları psikolojik rahatsızlıkları ölçen maddelerden oluşan envantere verilen cevaplar hiç, çok az, orta derecede, oldukça fazla ve ileri derecede gibi ifadelerden oluşan 5'li Likert tipindedir. Envanterden alınan yüksek puanlar o alt boyuttaki psikolojik rahatsızlığın arttığını ifade etmektedir. Bu çalışma kapsamında elde edilen Cronbach Alpha katsayıları depresyon alt boyutu için .87; anksiyete alt boyutu için .86; olumsuz benlik alt

boyutu için .87; somatizasyon alt boyutu için .80 ve son olarak hostilite alt boyutu için .78 olarak bulunmuştur.

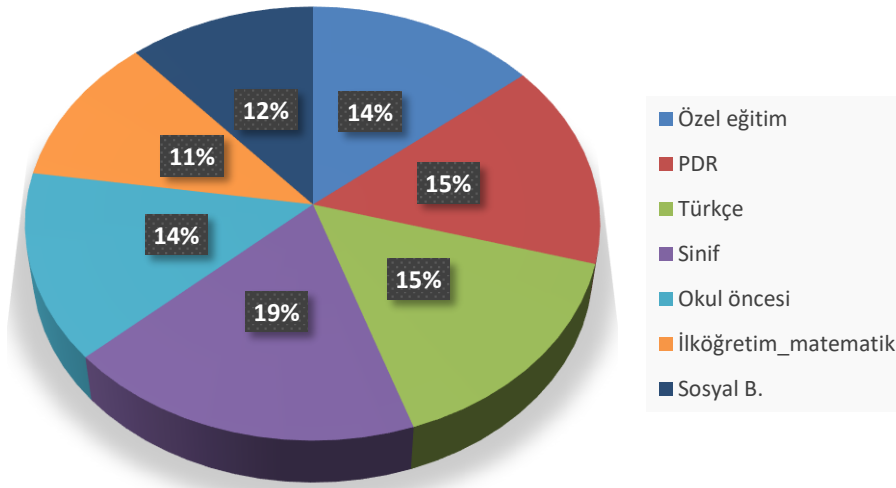
2.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Ereğli Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 1404 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunun cinsiyete göre dağılımı Şekil 1'de gösterilmektedir.

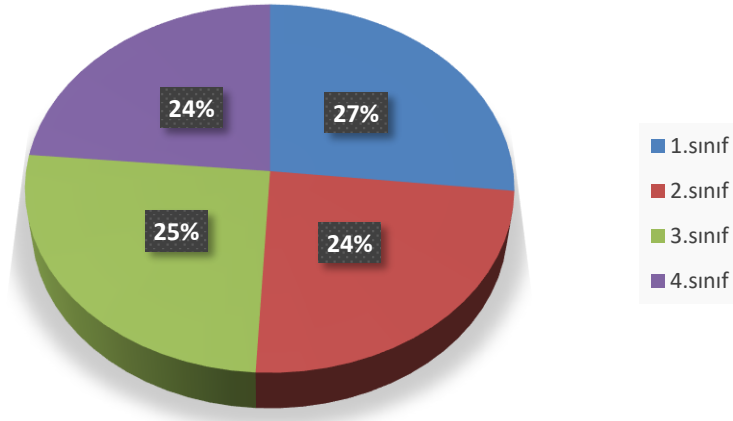
Şekil 1. Çalışma grubunun cinsiyete göre dağılımı

Şekil1 incelendiğinde, katılımcıların 994'ü (%71) kadın, 410'u (%29) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışma grubunun öğrenim gördükleri bölüme göre dağılımı Şekil 2'de gösterilmektedir.

Şekil 2. Çalışma grubunun öğrenim gördükleri bölüme göre dağılımı

Şekil 2 incelendiğinde, katılımcıların 198'i (%14) Özel Eğitim Öğretmenliği, 214'ü (%15) Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, 217'si (%15) Türkçe Öğretmenliği, 261'i (%19) Sınıf Öğretmenliği, 196'sı (%14) Okul Öncesi Öğretmenliği, 157'si (%11) İlköğretim Matematik Öğretmenliği, 161'i (%12) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışma grubunun öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre dağılımı Şekil 3'de gösterilmektedir.

Şekil 3. Çalışma grubunun öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre dağılımı

Şekil 3 incelendiğinde, katılımcıların 375'i (%27) birinci sınıf, 339'u (%24) ikinci sınıf, 359'u (%25) üçüncü sınıf ve 331'i (%24) dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler 2019-2020 güz döneminde Ereğli Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerden toplanmıştır. Envanter fakültede bulunan 7 farklı bölümün (Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Okul Öncesi Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği) tüm sınıf düzeylerinde öğrenim gören öğrencilerden yüz yüze toplanmıştır. Araştırma etik kurallara uygun olarak yürütülmüş ve araştırmaya katılımın gönüllülüğe dayalı olacağı, elde edilen verilerin sadece bilimsel amaçla kullanılacağı katılımcılara bildirilmiştir. Ayrıca çalışmanın herhangi bir yerinde, istedikleri zaman çalışmadan çekilebilecekleri de katılımcılara ifade edilmiştir. Öğrencilerin psikolojik belirtilerini belirleyebilmek için toplanan veriler frekans ve yüzde kullanılarak betimsel olarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 20 paket programı kullanılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesine bağlı Ereğli Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik belirtilerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcıların psikolojik belirtilerine ilişkin her alt boyut tüm öğrencilerden elde edilen veriler üzerinden incelenmiştir. Daha sonra çalışma grubunun genel psikolojik belirti düzeyleri cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeyine göre betimsel olarak yorumlanmıştır.

3.1. Kısa Semptom Envanterinin Genel Belirti Düzeylerine Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

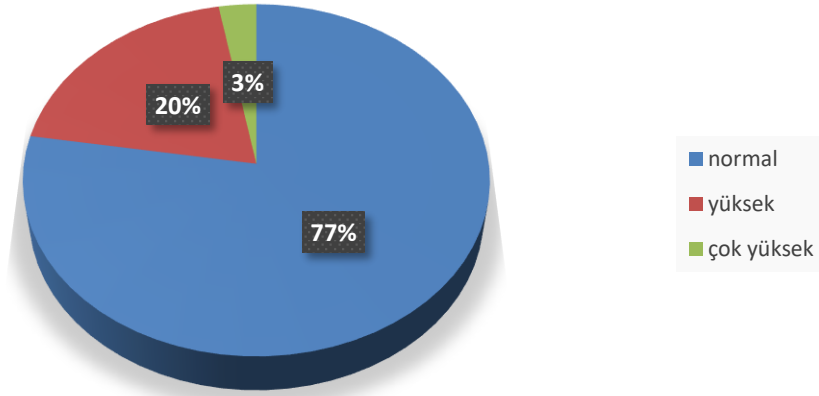
Bu kısımda ölçeğin tamamından elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin genel psikolojik belirti düzeyleri incelenmiştir. Genel psikolojik belirti düzeylerine ilişkin analiz sonuçları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Genel Psikolojik Belirti Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Genel Psikolojik Belirti Düzeyleri	f	%
Normal	1089	77
Yüksek	275	20
Çok Yüksek	40	3

Tablo 1 incelendiğinde, genel psikolojik belirti düzeylerine göre normal düzeyde 1089 (%77), yüksek düzeyde 275 (%20) ve çok yüksek düzeyde 40 (%3) öğrenci olduğu bulunmuştur. Genel Psikolojik Belirti Düzeylerine ilişkin pasta grafiği Şekil 4'de gösterilmiştir.

Şekil 4. Genel Psikolojik Belirti Düzeylerine İlişkin Pasta Grafiği

3.2. Kısa Semptom Envanterinin Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

Bu bölümde Kısa semptom envanterinin altında yer alan somatizasyon, depresyon, anksiyete, hostilite ve olumsuz benlik alt ölçekleri üzerinden öğrencilerin ne düzeyde olduğu gösterilmiştir.

3.2.1. Anksiyete (Kaygı) Alt Boyutuna Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

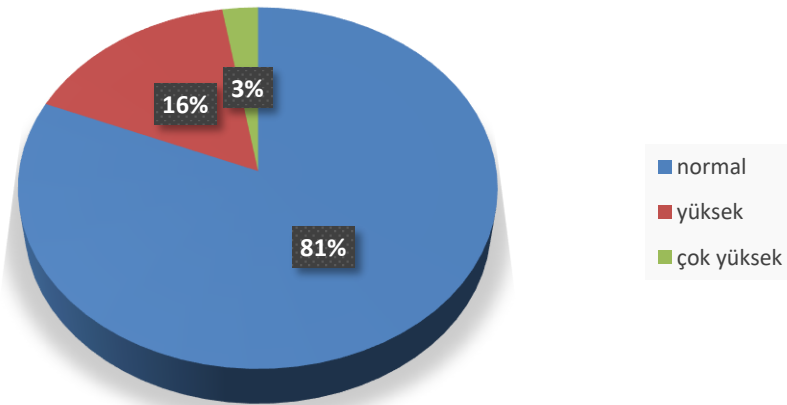
Bu alt boyut, klinik kaygının içerdiği belirti ve davranışları (rahatsızlık, sinirlilik, gerginlik, yorgunluk) gösterir. Kaygı kişinin sürekli kötü bir haber alacakmış gibi hissetmesidir. Nesnesi ve nedeni belli değildir. Anksiyete düzeyi yüksek olan kişi adeta uyanıkken kabuslar görür. Anksiyete alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2

Anksiyete alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları

Anksiyete düzeyleri	f	%
Normal	1142	81
Yüksek	225	16
Çok Yüksek	37	3

Tablo 2 incelendiğinde, anksiyete alt boyutu belirtilerine göre normal düzeyde 1142 (%81), yüksek düzeyde 225 (%16) ve çok yüksek düzeyde 37 (%3) öğrenci olduğu bulunmuştur. Anksiyete alt boyutuna ilişkin pasta grafiği Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5. Anksiyete Alt Boyutuna İlişkin Pasta Grafiği

3.2.2. Depresyon Alt Boyutuna Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

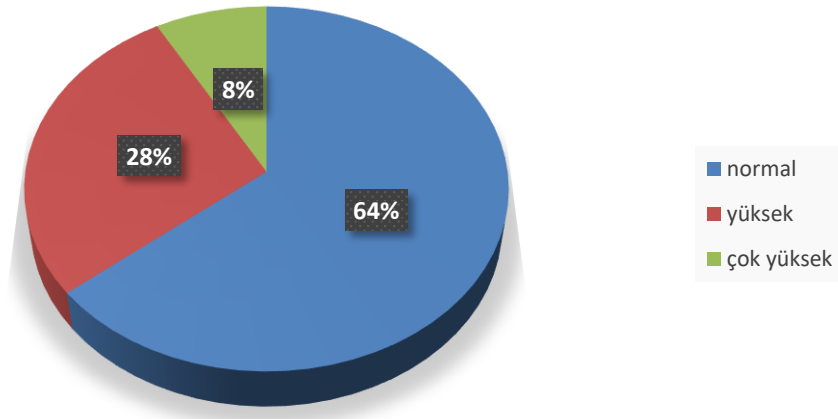
Bu alt boyut, genel karamsarlık, ümitsizlik, güdülenme eksikliği, intihar düşünceleri, bilişsel ve somatik belirtileri içeren yaşantı duyumsamalarını yansıtır. Depresyon alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3

Depresyon alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları

Depresyon düzeyleri	f	%
Normal	901	%64
Yüksek	388	%28
Çok Yüksek	115	%8

Tablo 3 incelendiğinde, depresyon alt boyutu belirtilerine göre normal düzeyde 901 (%64), yüksek düzeyde 388 (%28) ve çok yüksek düzeyde 115 (%8) öğrenci olduğu bulunmuştur. Depresyon alt boyutuna ilişkin pasta grafiği Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6. Depresyon Alt Boyutuna İlişkin Pasta Grafiği

3.2.3. Olumsuz Benlik Alt Boyutuna Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

Bu alt boyut, kişinin kendisi hakkında olumsuz yargılara sahip olması ile alakalıdır. Olumsuz Benlik alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

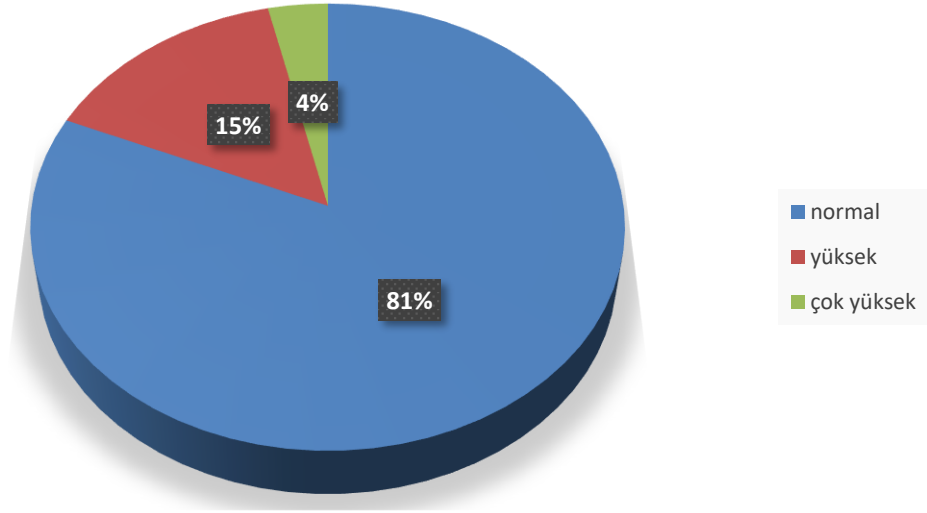
Tablo 4

Olumsuz Benlik alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları

Olumsuz Benlik düzeyleri	f	%
Normal	1145	81
Yüksek	209	15
Çok Yüksek	50	4

Tablo 4 incelendiğinde, olumsuz benlik alt boyutu belirtilerine göre normal düzeyde 1145 (%81), yüksek düzeyde 209 (%15) ve çok yüksek düzeyde 50 (%4) öğrenci olduğu bulunmuştur. Olumsuz benlik alt boyutuna ilişkin pasta grafiği Şekil 7'de gösterilmiştir.

Şekil 7. Olumsuz Benlik Alt Boyutuna İlişkin Pasta Grafiği

3.2.4. Somatizasyon Alt Boyutuna Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

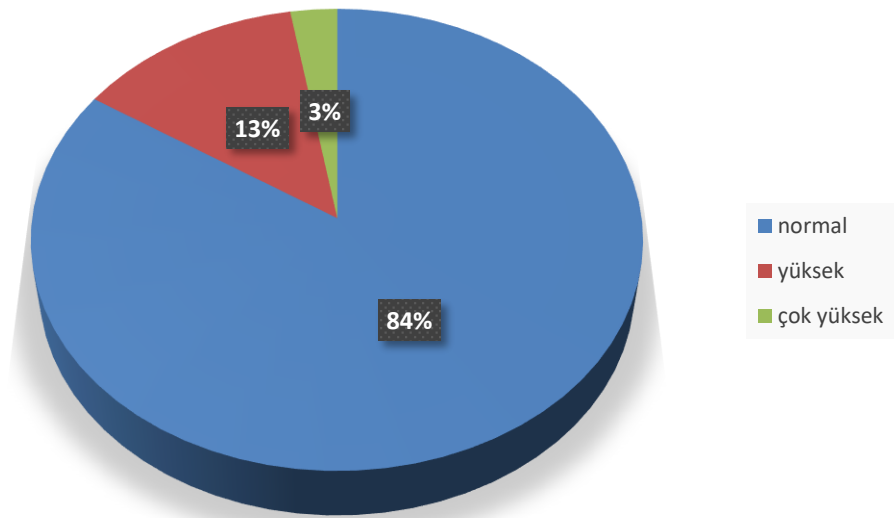
Bu alt boyut vücudun kalp, damar, mide, bağırsak, solunum ve diğer sistemlerdeki fonksiyon bozukluklarıyla ilgili sıkıntıları yansıtır. Çözümlemeyen engelleme veya çatışma sonucu ortaya çıkan işlevsel ve fiziksel bozuklukları da tespit eder. Somatizasyon alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5

Somatizasyon alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları

Somatizasyon düzeyleri	f	%
Normal	1182	84
Yüksek	184	13
Çok Yüksek	38	3

Tablo 5 incelendiğinde, somatizasyon alt boyutu belirtilerine göre normal düzeyde 1182 (%84), yüksek düzeyde 184 (%13) ve çok yüksek düzeyde 38 (%3) öğrenci olduğu bulunmuştur. Somatizasyon alt boyutuna ilişkin pasta grafiği Şekil 8'de gösterilmiştir.

Şekil 8. Somatizasyon Alt Boyutuna İlişkin Pasta Grafiği

3.2.5. Hostilite (Öfke-Düşmanlık) Alt Boyutuna Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

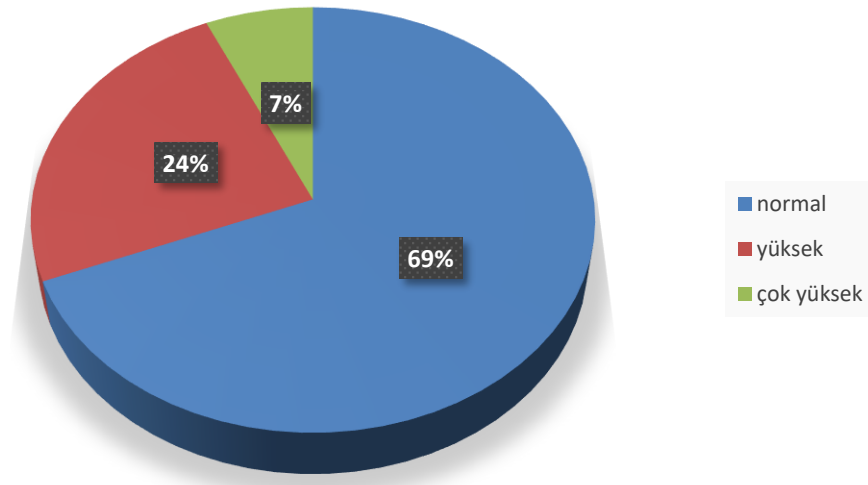
Bu alt boyut kızma, huzursuz olma, karşı koyma, düşmanlık, saldırganlık, sinirlilik, öfke hali, küskünlük gibi özellikleri vurgular. Hostilite alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Hostilite alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları

Hostilite düzeyleri	f	%
Normal	967	69
Yüksek	342	24
Çok Yüksek	95	7

Tablo 6 incelendiğinde, hostilite alt boyutu belirtilerine göre normal düzeyde 967 (%69), yüksek düzeyde 342 (%24) ve çok yüksek düzeyde 95 (%7) öğrenci olduğu bulunmuştur. Hostilite alt boyutuna ilişkin pasta grafiği Şekil 9'da gösterilmiştir.

Şekil 9. Hostilite Alt Boyutuna İlişkin Pasta Grafiği

3.3. Öğrencilerin Genel Psikolojik Belirtilerinin Cinsiyet Değişkenine Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

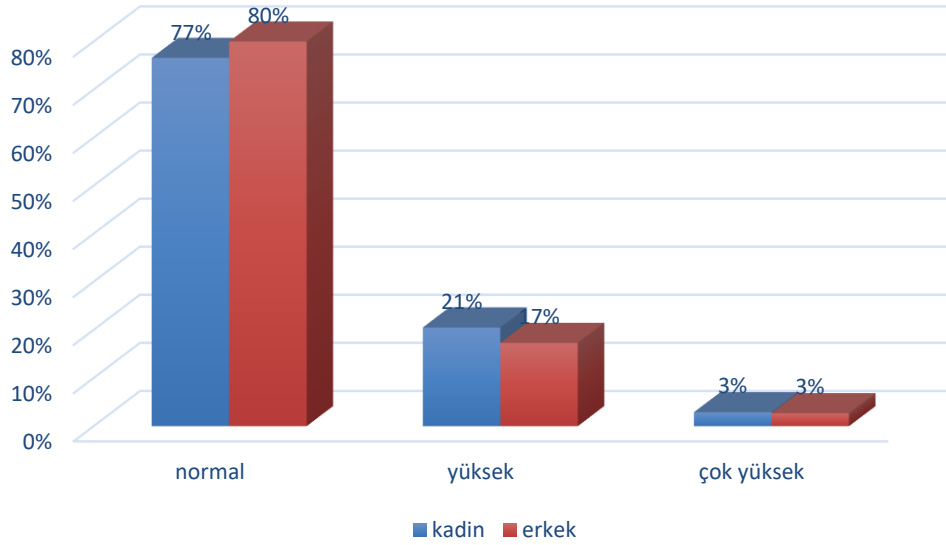
Bu bölümde öğrencilerin kısa semptom envanterinin tamamından aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre frekans dağılımı Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7

Cinsiyet değişkenine ilişkin frekans dağılımı

Cinsiyet	Normal		Yüksek		Çok yüksek	
	f	%	f	%	f	%
Kadın	761	76.6	204	20.5	29	2.9
Erkek	328	80	71	17.3	11	2.7

Tablo 7'de çalışma grubunun genel psikolojik belirti düzeyleri incelendiğinde, kız öğrencilerin 761'i (%77) normal, 204'ü (%21) yüksek, 29'u ise (%3) çok yüksek düzeyde psikolojik belirtiyeye sahip olduğu saptanmıştır. Erkek öğrencilerin ise 328'i (%80) normal, 71'i (%17) yüksek, 11'inin (%3) ise çok yüksek düzeyde psikolojik belirtiyeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine ilişkin sütun grafiği Şekil 10'da gösterilmektedir.

Şekil 10. Psikolojik Belirti Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine ilişkin sütun grafiği

3.4. Öğrencilerin Genel Psikolojik Belirtilerinin Bölüm Değişkenine Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

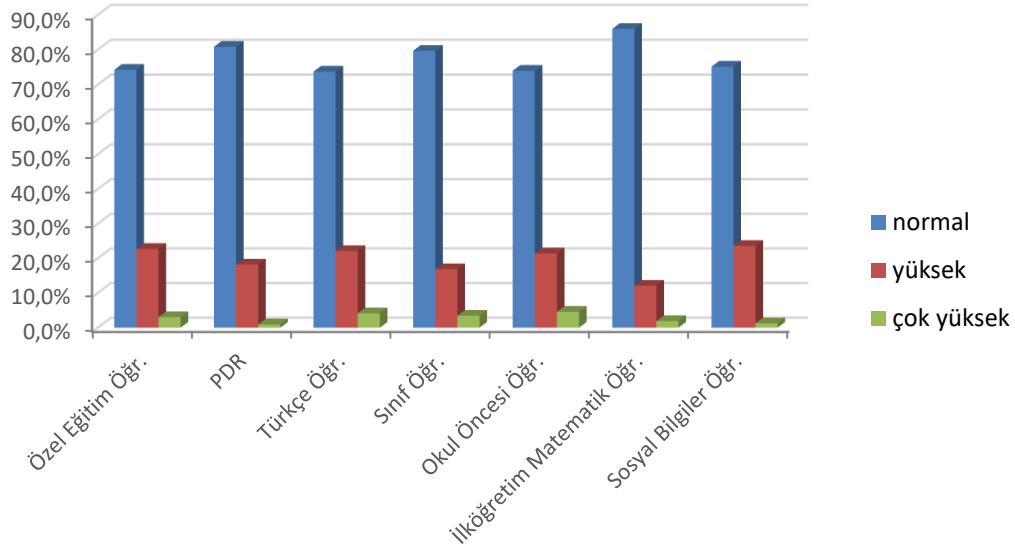
Bu kısımda öğrencilerin kısa semptom envanterinin tamamından aldıkları puanların öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Bölüm değişkenine ilişkin frekans dağılımı

Bölüm	Normal		Yüksek		Çok yüksek	
	f	%	f	%	f	%
Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü	147	74.2	45	22.7	6	3
PDR Öğretmenliği Bölümü	173	80.8	39	18.2	2	1
Türkçe Öğretmenliği Bölümü	160	73.7	48	22.1	9	4.1
Sınıf Öğretmenliği Bölümü	208	79.7	44	16.9	9	3.4
Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü	145	74	42	21.4	9	4.6
İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü	135	86	19	12.1	3	1.9
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü	121	75.2	38	23.6	2	1.2

Tablo 8’de çalışma grubunun öğrenim gördükleri bölüme göre genel psikolojik belirti düzeyleri incelendiğinde, psikolojik belirti düzeyleri en yüksek olan öğrencilerin Türkçe Öğretmenliği bölümünde öğrenim gördükleri görülmektedir. Psikolojik belirti düzeyleri en düşük olan öğrencilerin ise ilköğretim Matematik Öğretmenliği bölümünde oldukları tespit edilmiştir. Öğrenim görülen bölüm değişkenine ilişkin sütun grafiği Şekil 11’de gösterilmektedir.

Şekil 11. Psikolojik Belirti Düzeylerinin Bölüm Değişkenine ilişkin sütun grafiği

3.5. Öğrencilerin Genel Psikolojik Belirtilerinin Sınıf Değişkenine Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

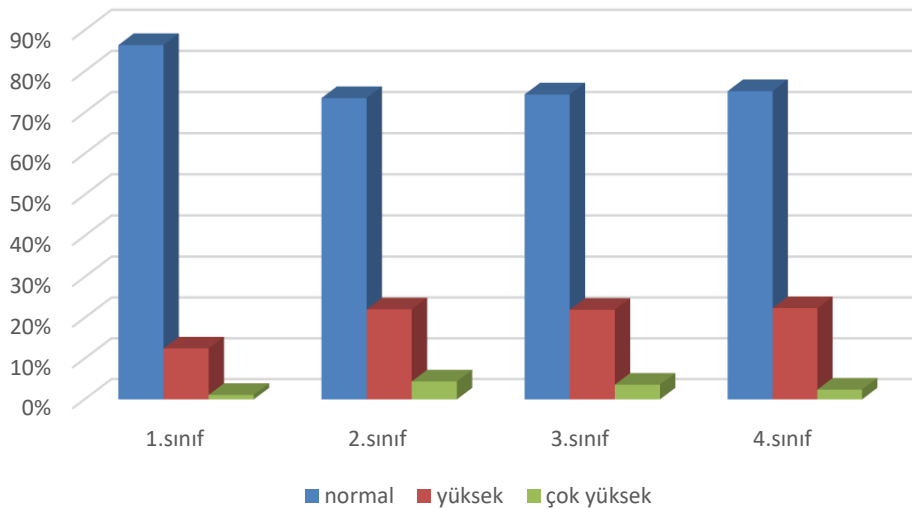
Bu kısımda öğrencilerin kısa semptom envanterinin tamamından aldıkları puanların öğrenim görülen sınıf düzeyi değişkenine göre dağılımı Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9

Sınıf düzeyi değişkenine ilişkin frekans dağılımı

Sınıf Düzeyi	Normal		Yüksek		Çok yüksek	
	f	%	f	%	f	%
1.Sınıf	324	86.4	47	12.5	4	1.1
2.Sınıf	249	73.5	75	22.1	15	4.4
3.Sınıf	267	74.4	79	22	13	3.6
4.Sınıf	249	75.2	74	22.4	8	2.4

Tablo 9'da çalışma grubunun öğrenim gördükleri sınıfa göre genel psikolojik belirti düzeyleri incelendiğinde, psikolojik belirti düzeyleri en yüksek olan öğrencilerin 2. Sınıfta öğrenim gördükleri tespit edilmiştir. Psikolojik belirti düzeyleri en düşük olan öğrencilerin ise 1. Sınıfta öğrenim gördükleri bulunmuştur. Öğrenim görülen sınıf düzeyi değişkenine ilişkin sütun grafiği Şekil 12'de gösterilmektedir.

Şekil 12. Psikolojik Belirti Düzeylerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine ilişkin sütun grafiği

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin genel psikolojik belirtilerinin ve psikolojik belirtilerin alt boyutları olan anksiyete, somatizasyon, depresyon, hostilite ve olumsuz benlik düzeylerinin incelendiği araştırma sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Genel psikolojik belirti düzeylerine bakıldığında; öğrencilerin 40'ı çok yüksek düzeyde, 275'i yüksek düzeyde, 1089'u ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir.
- - Anksiyete (kaygı) alt boyutunda öğrencilerin 37'si çok yüksek düzeyde, 225'i yüksek düzeyde, 1142'si ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir.
- Depresyon alt boyutunda öğrencilerin 115'i çok yüksek düzeyde, 388'i yüksek düzeyde, 901'i ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir.
- Olumsuz Benlik alt boyutunda öğrencilerin 50'si çok yüksek düzeyde, 209'u yüksek düzeyde, 1145'i ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir.
- Somatizasyon alt boyutunda öğrencilerin 38'i çok yüksek düzeyde, 184'ü yüksek düzeyde, 1182'si ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir.
- Hostilite (öfke-düşmanlık) alt boyutunda öğrencilerin 95'i çok yüksek düzeyde, 342'si yüksek düzeyde, 967'si ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir.

Araştırma kapsamında ayrıca öğrencilerin genel psikolojik belirtileri cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim görülen bölüme göre incelenmiştir. Sonuçlar şu şekildedir;

- - Cinsiyete göre genel psikolojik duruma bakıldığında; Kız öğrencilerin 29'u çok yüksek, 204'ü yüksek, 761'i ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir. Erkek öğrencilerin ise; 11'i çok yüksek düzeyde, 71'i yüksek düzeyde, 328'i normal düzeyde belirti göstermektedir.
- Sınıf seviyesine göre genel psikolojik duruma bakıldığında; 1. Sınıf öğrencilerinin 4'ü çok yüksek, 47'si yüksek, 324'ü ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir. 2. Sınıf öğrencilerinin 15'i çok yüksek, 75'si yüksek, 249'u ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir. 3. Sınıf öğrencilerinin 13'ü çok yüksek, 79'u yüksek, 267'si ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir. 4. Sınıf öğrencilerinin ise 8'i çok yüksek, 74'ü yüksek, 249'u ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir.
- Öğrenim görülen bölüme göre genel psikolojik duruma bakıldığında; Özel Eğitim Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin 6'sı çok yüksek, 45'i yüksek, 147'si ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir. PDR bölümünde öğrenim gören öğrencilerin 2'si çok yüksek, 39'u yüksek, 173'ü ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir. Türkçe Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin 9'u çok yüksek, 48'i yüksek, 160'ı ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir. Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin 9'u çok yüksek, 44'ü yüksek, 208'i ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir. Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin 9'u çok yüksek, 42'si yüksek, 145'i ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir. İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin 3'ü çok yüksek, 19'u yüksek, 135'i ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin ise 2'si çok yüksek, 38'i yüksek, 121'i ise normal düzeyde psikolojik belirti göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, kadın öğrencilerin %23.4'ü yüksek ve çok yüksek düzeyde psikolojik belirti gösterirken erkek öğrenciler için bu oran %20 olmuştur. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Benk (2006)'ın yaptığı çalışma sonucunda, genel psikolojik belirti düzeylerinde kadınların ortalamalarının (190,94) erkeklerden (181,91) yüksek olduğu fakat anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sarı (2008)'nin çalışması sonucunda da kadınların psikolojik belirti puan ortalamalarının erkeklerden yüksek olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Avcı (2012)'nin çalışmasında; somatizasyon, obsesif kompulsif bozukluk, kişilerarası duyarlılık, depresyon ve paranoid düşünceler alt boyutlarında kadınların erkeklerden daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu belirtilmiştir. Karaşar ve Ögülmüş (2016)'ün çalışmasında da benzer şekilde, psikolojik belirtilerin alt boyutlarından kişilerarası duyarlılık ve somatizasyonun kadınlarda erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürdeki bulguların bu çalışma bulguları ile benzerlik gösterdiği söylenebilir. Başa (2011)'nin çalışması sonucunda ise bu çalışmanın ve literatürdeki bulguların aksine, erkek öğrencilerin obsesif-kompulsif, fobik anksiyete, kişilerarası duyarlılık, depresyon, öfke

düşmanlık, psikotizm, yaklaşma kaçınma ve kişisel kontrol belirtilerine kız öğrencilerden daha fazla sahip oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre psikolojik belirtiyeye sahip olma oranları en yüksek sınıf seviyesinin 2. Sınıf öğrencilerinden oluştuğu görülmektedir. Avcı (2012)'nin çalışması sonucunda 2. sınıfta öğrenim gören üniversite öğrencilerinin paranoid düşünce alt boyut ortalamalarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer çalışma sonucuna göre ise öğrencilerin yaşı arttıkça psikolojik belirti düzeyleri azalmaktadır (Benk, 2006). Avcı (2012) çalışmasında üniversitede öğrenim gören öğrencilerin yaşlarının psikolojik belirtilere göre farklılaşmasını; 17-20, 21-24 ve 25-28 olmak üzere 3 grupta incelemiştir. Çalışma sonucunda, obsesif kompulsif bozukluk, depresyon, kişilerarası duyarlılık, paranoid düşünce ve psikotizm alt boyutlarında 17-20 yaş aralığındaki öğrencilerin en yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Alver, Dilekmen ve Ada (2010)'nin yaptığı çalışma sonucunda obsesif kompulsif ve hostile bozukluğu alt boyutlarında birinci, ikinci ve üçüncü sınıflar lehine anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Bu çalışma sonucunda da 3. ve 4. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin psikolojik belirti ortalamaları 2. sınıfta öğrenim görenlere göre daha düşük bulunmuştur. Bu bulgunun literatürdeki sonuçlarla benzerlik gösterdiği söylenebilir. Başa (2011)'nin ise yaptığı çalışma sonucunda üniversite öğrencilerinde yaşa göre psikolojik belirtilerinde anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada ayrıca eğitim fakültesinde öğrenim görülen bölüme göre psikolojik belirtileri incelenmiştir ve Türkçe Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin psikolojik belirti ortalamaları en yüksek iken, İlköğretim Matematik bölümünde okuyan öğrencilerin ise psikolojik belirti ortalamaları en düşüktür. Literatür incelendiğinde eğitim fakültesi bölümlerine göre psikolojik belirtilerin incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Avcı (2012) psikolojik belirtilerin öğrenim görülen fakülteye göre farklılaşp farklılaşmadığını incelediği çalışması sonucunda fakülteler arasında anlamlı farklılık bulunmamakla birlikte obsesif kompulsif bozukluk ve paranoid düşünceler alt boyutlarında en yüksek ortalamanın Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerde olduğu tespit edilmiştir. Yeşilyaprak (2002) yaptığı çalışma sonucunda üniversiteye devam eden öğrencilerin psikolojik belirti düzeylerinin etmeyenlere göre daha düşük olduğunu belirtmiştir. Buna göre üniversiteye devam eden öğrencilerin genel psikolojik belirti ortalaması 100.13 iken devam etmeyenlerin ise 123.48 bulunmuştur.

Öğrencilerin psikolojik belirtilerden aldığı puanlar açısından buldukları seviye değerlendirildiğinde ise yüksek ve çok yüksek seviyede bulunan öğrencilerin psikolojik desteğe ihtiyacı olduğu söylenebilir. Bu açıdan bakıldığında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin yaklaşık %23'ünün psikolojik desteğe ihtiyaç duyduğu tespit edilmiştir. Depresyon alt boyutuna bakıldığında ise bu oran %36'ya kadar yükselmektedir. Bu araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin en yüksek oranda yaşadığı psikolojik belirtinin depresyon olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarına benzer olarak Deniz, Avşaroğlu ve Hamarta (2004)'nin çalışmasında da üniversite öğrencilerinin en çok gösterdiği psikolojik belirtilerin obsesyon ve depresyon olduğu bulunmuştur. Bir üniversitenin değişik fakültelerinde yapılan bir çalışmada da depresif belirti yaygınlığı %26.2 olarak bulunmuştur (Bostancı ve ark. 2005). 15 Avrupa ülkesinde, üniversite öğrencilerinde yapılmış bir çalışmada depresif belirti yaygınlığı %32 (Allgöwer ve ark. 2001) iken Doğu ve Batı Avrupa'dan 6463 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan çalışma sonucunda, Doğu Avrupa ülkeleri örnekleminde depresyon belirtilerinin yaygınlığı %43.2, Batı Avrupa ülkeleri örnekleminde %23.5 olarak tespit edilmiştir. (Steptoe ve Wardle 2001). Ergenlerde depresif belirti sıklığı yurt dışı çalışmalarda %21-56 arasında değişirken, ülkemizde ise bu oran %27 olarak bildirilmiştir (Öy 1995). Üniversite öğrencileri üzerinde yapılmış bir çalışmada Tıp Fakültesi öğrencilerinde depresif belirti yaygınlığı %35.2, Hemşirelik Yüksek Okulu öğrencilerinde %26.0, tüm öğrenci grubunda %34.7 olarak tespit edilmiştir (Doğan ve ark. 1994). Bu çalışmada da eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin depresyon belirtileri %36 olarak bulunmuştur. Literatürdeki bulguların bu çalışmanın bulguları ile paralellik gösterdiği söylenebilir.

Bu çalışma sonucunda psikolojik belirtiler arasında en düşük ortalamaya sahip belirtinin %16 ile somatizasyon olduğu tespit edilmiştir. Kartal, Çetinkaya ve Turan (2009)'ın Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin ruhsal belirtilerini inceledikleri çalışma sonucunda da en düşük ortalamaya sahip belirtilerin somatizasyon, fobik kaygı ve psikotizm olduğu bulunmuştur.

Bu çalışma ile elde edilen sonuçlar sayesinde üniversite öğrencilerinin genel psikolojik profili oluşturulmuştur. Bu sonuçlardan sonra öğrencilerin gerekli psikolojik ihtiyaçlarının uzman kişilerce karşılanmasının önemi bir kez daha anlaşılmıştır. Bu kapsamda üniversitelerin Psikolojik Danışmanlık ve

Rehberlik Merkezi bünyesinde yapılacak çalışmalar ile öğrencilere psikolojik durumları ile ilgili farkındalık kazandırılması, gerekli psikolojik yardım ve yönlendirme hizmetlerinin sunulmasının gerekliliğinin ön plana çıktığı söylenebilir. Ayrıca risk grubundaki öğrencilerin tespitinin yapıp bu öğrencilere psikolojik sağlık, girişkenlik, sosyal beceri vb konularda psiko-egitim programları düzenlenebilir. Yapılan bu çalışma kesitsel araştırma deseni ile yapılmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda aynı araştırma grubunun farklı zamanlarda aynı amaçla incelenmesini ifade eden boylamsal araştırmalarda yapılabilir.

Kaynaklar

- Allgöwer, A., Wardle, J. & Steptoe, A. (2001). Depressive symptoms, social support, and personal health behaviors in young men and women. *Health psychology*, 20(3), 223.
- Alver, B., Dilekmen, M. & Ada, Ş. (2010). Üniversite öğrencilerinin bazı öznel algılamalarına göre psikolojik belirtileri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(33).
- Avcı, N. (2012). *Üniversite öğrencilerinin mizah tarzlarının, psikolojik belirtiler ve ölüm kaygısı ile ilişkisi*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Baş, E. (2011). *Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ile psikolojik belirtileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Benk, A. (2006). *Üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçi kişilik özelliğinin psikolojik belirtilerle ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bostancı, M., Ozdel, O., Oguzhanoglu, N. K., Ozdel, L., Ergin, A., Ergin, N. & Karadag, F. (2005). Depressive symptomatology among university students in Denizli, Turkey: prevalence and sociodemographic correlates. *Croat med J*, 46(1), 96-100.
- Deniz, M. E., Avşaroğlu, S. & Hamarta, E. (2004). Psikolojik danışma servisine başvuran üniversite öğrencilerinin psikolojik belirti düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 1-12.
- Derogatis, L.R. (1992). *The Brief Symptom Inventory- (BSI), Administration, scoring and procedures manual-IL*, Clinical Psychometric Research. Inc.: USA.
- Doğan, O., Doğan, S., Çorapçioğlu, A. & Çelik, G. (1994). Üniversite öğrencilerinde depresyon yaygınlığı ve bazı değişkenlerle ilişkisi. *CÜ Tıp Fak. Dergisi*, 16(2), 148-151.
- Doğan, T. (2006). Üniversite öğrencilerinin iyilik halinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(30), 120-129.
- Dyson, R. & Renk, K. (2006). Freshmen adaptation to university life: Depressive symptoms, stress, and coping. *Journal of clinical psychology*, 62(10), 1231-1244.
- Karaşar, B. & Ögülmüş, S. (2016). Üniversite öğrencilerinde sosyal onay ihtiyacı ve psikolojik belirtilerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (32), 97-121.
- Kartal, A., Çetinkaya, B. & Turan, T. (2009). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde ruhsal belirtilerin taranması. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(2).
- Kerimova, M. (2000). *Lise öğrencilerinde görülen psikolojik belirtilerin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öy, B. (1995). Çocuk ve ergenlerde depresyon epidemiyolojisi ve risk etkenleri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 2(1), 40-42.
- Özdemir, İ. (2013). *Aile yanında yaşayan ve ailesinden ayrı yaşayan üniversite öğrencilerinin algılanan sosyal destek, stresle başa çıkma tarzları, kaygı düzeyleri ve psikolojik belirtiler açısından karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sapmaz, F. (2006). *Üniversite öğrencilerinin uyumlu ve uyumsuz özelliklerinin psikolojik belirti düzeyleri açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sarı, C. (2008). *Ergenlerin psikolojik belirti düzeyleri ve uyumlarını yordayan bazı değişkenler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Savcı, M. (2013). *Yatılı liselerde öğrenim gören gündüzlü ve yatılı öğrencilerin psikolojik belirtilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Steptoe, A. & Wardle, J. (2001). Health behaviour, risk awareness and emotional well-being in students from Eastern Europe and Western Europe. *Social science and medicine*, 53(12), 1621-1630.
- Şahin, N. H. & Durak, A. (1994). Kısa semptom envanteri: Türk gençleri için uyarlanması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(31), 44-56.
- Taş, İ. (2018). Ergenlerde internet bağımlılığı ve psikolojik belirtilerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 31-41.
- Yeşilyaprak, B. (2002). Üniversiteye devam eden ve etmeyen bir grup gencin psikolojik belirtiler açısından karşılaştırılması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(18).
- Yurdakul, S. (1999). *Ruhsal hastalıklar ve baş etme yolları*. Ankara: Nobel Tıp Kitapevleri.